

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 38g/2024

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 251 din Codul penal
(*imprevizibilitatea textului „ori utilizarea lor în alte scopuri”*)

CHIȘINĂU
25 aprilie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dorin Casapu, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 23 februarie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 25 aprilie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „ori utilizarea lor în alte scopuri” din articolul 251 din Codul penal, ridicată de dl avocat Roman Crivenco, în interesele dlui Țaran Igor, în dosarul nr. 1-2907/2024, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Dorin Munteanu de la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, se află cauza penală de acuzare a dlui Țaran Igor de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 251 (*însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tănuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrare sau confiscate*) din Codul penal.

4. În procesul de examinare a cauzei, dl avocat Roman Crivenco a ridicat, în interesele dlui Țaran, excepția de neconstituționalitate a textului „ori utilizarea lor în alte scopuri” din articolul 251 din Codul penal.

5. Printr-o încheiere din 15 februarie 2024, Judecătoria Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1
Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 251

Însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tănuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrate sau confiscate

„Însușirea, înstrăinarea în cazurile nepermise de lege, tănuirea bunurilor gajate, înghețate, luate în leasing, sechestrate sau confiscate **ori utilizarea lor în alte scopuri**, săvârșită de o persoană căreia i-au fost încredințate aceste bunuri sau care era obligată, conform legii, să asigure integritatea lor,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 1850 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul sesizării menționează că prevederile contestate sunt imprevizibile, deoarece nu este clar care sunt modalitățile de utilizare în alte scopuri a bunurilor sechestrate și dacă utilizarea acestor bunuri după destinație ar justifica tragerea la răspundere penală a persoanelor pe baza articolului 251 din Codul penal.

9. De asemenea, autorul sesizării afirmă că echivalarea răspunderii pentru înstrăinarea unui bun sechestrat cu folosința acestuia conform destinației, fără a prejudicia partea interesată, nu corespunde principiilor proporționalității și echității.

10. Astfel, autorul excepției consideră că acest fapt le acordă autorităților o marjă excesivă de discreție care nu corespunde calității legii penale.

11. În opinia sa, prevederile contestate contravin articolelor 1 alineatul (3), 22 și 23 alineatul (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul penal, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Curtea notează că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „ori utilizarea lor în alte scopuri” din articolul 251 din Codul penal. Curtea observă că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care persoana este acuzată de utilizarea în alte scopuri a bunurilor sechestrate. Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

17. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 48 din 27 aprilie 2023, § 18).

18. Autorul excepției susține că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alineatul (3) (*preeminența dreptului*), 22 (*neretroactivitatea legii*) și 23 alineatul (2) (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*) din Constituție.

19. Referitor la pretinsa lipsă de previzibilitate a dispozițiilor contestate, Curtea amintește că prevederile articolelor 1 alin. (3), 22 și 23 din Constituție nu-i impun legislatorului obligația definirii tuturor termenilor folosiți în cuprinsul normelor de drept penal substanțial (a se vedea DCC nr. 128 din 29 octombrie 2020, § 22; DCC nr. 194 din 21 decembrie 2023, § 21).

20. Deși certitudinea este dezirabilă, ea poate implica o rigiditate excesivă. Totuși, legea trebuie să poată ține pasul cu circumstanțele în schimbare (a se vedea *Bavčar v. Slovenia*, 7 septembrie 2023, § 144). În consecință, multe legi sunt formulate, inevitabil, în termeni care, într-o măsură mai mare sau mai mică, sunt vagi și a căror interpretare și aplicare țin de practica judiciară (a se vedea *Jasuitis și Šimaitis v. Lituania*, 12 decembrie 2023, § 111).

21. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că legea penală nu poate să exceleze în texte explicative. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Astfel, rolul decizional conferit instanțelor de judecată urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (a se vedea DCC nr. 89 din 25 iulie 2023, § 23; DCC nr. 194 din 21 decembrie 2023, § 23).

22. Astfel, având în vedere multitudinea de situații care pot apărea în practică, Curtea consideră că nu este nici posibil, nici rezonabil ca Codul penal să prevadă o listă exhaustivă de scopuri în care ar putea fi utilizate bunurile sechestrate. De altfel, o astfel de listă exhaustivă ar putea omite

reglementarea unor situații care ar justifica, în mod rezonabil, tragerea la răspundere penală pe baza articolului 251 din Codul penal (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 89 din 25 iulie 2023, § 24; DCC nr. 194 din 21 decembrie 2023, § 24).

23. Totodată, Curtea Europeană a constatat că o lege poate îndeplini totuși cerința de previzibilitate chiar dacă persoana în cauză trebuie să recurgă la o consiliere juridică adecvată pentru a evalua, într-o măsură rezonabilă, consecințele pe care le poate avea o anumită acțiune (a se vedea *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 40; *Bavčar v. Slovenia*, 7 septembrie 2023, § 147).

24. În acest context, Curtea notează că destinatarul legii poate stabili sensul prevederilor contestate, inclusiv prin recurgere la o consiliere juridică sau prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică, pornind de la sensul uzual al sintagmei criticate.

25. De asemenea, Curtea observă că de fapt, prin criticile sale, autorul avansează chestiuni de interpretare și de aplicare a legii, care nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 55 din 4 mai 2023, § 60; DCC nr. 193 din 21 decembrie 2023, § 20).

26. Din această perspectivă, Curtea subliniază că instanțelor de judecată le revine sarcina stabilirii în fiecare caz particular, pe baza circumstanțelor factuale relevante, a scopurilor în care pot fi utilizate bunurile sechestrate și dacă, pe cale de consecință, acțiunile persoanei ating gradul prejudiciabil al infracțiunii și pot fi încadrate pe baza articolului 251 din Codul penal.

27. Din aceste considerente, Curtea constată că textul contestat nu afectează articolul 22 în coroborare cu articolele 1 alin. (3) și 23 alin. (2) din Constituție, din perspectiva argumentelor invocate în sesizare.

28. Prin urmare, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „ori utilizarea lor în alte scopuri” din articolul 251 din Codul penal, ridicată de dl avocat Roman Crivenco, în interesele dlui Țaran Igor, în dosarul nr. 1-2907/2024, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 25 aprilie 2024

DCC nr. 38

Dosarul nr. 38g/2024